

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Anyag és gyártásismeret 2

BAGAG22NNB
BAGAG22NLB

Gépgyártástechnológia, gyártástervezés

Dr. Mikó Balázs
miko.balazs@bgk.bmf.hu

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Ráhagyások meghatározása

Gyártási hibák:

- a kész alak eltérése a geometriai alaktól
- a méret eltérése a pontos mérettől
- a felület eltérése az ideális felülettől
- a felületi réteg fizikai és kémiai roncsolódása

A ráhagyásnak biztosítani kell a fenti hibák kijavításának lehetőségét.

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

Alaktűrések MSZ 14001-1:1989

Rajzjel	Megnevezés	Példa	Meghatározás	Értelmezés
—	Egyenességtűrés		A valós egyenesnek két előre meghatározott távolságban lévő egyenes közé kell esnie.	
	Síktapúságtűrés		A valós felületnek két egymással párhuzamos, előre meghatározott távolságban lévő sík között kell elhelyezkednie.	
	Köralkatűrés		A valóságos profilnak előre meghatározott átmérőkülönbségű két kör közé kell esnie.	

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

	Hengerességtűrés		A valós felületnek két - közös tengelyű - hengerfelület közé kell esnie.	
	A hossz-szelvény profilűrése		A valóságos profilnak a tengelyen átmérő bármely síkban két pár, egymástól adott távolságban lévő közös szimmetriatengelyű párhuzamos egyenes között kell elhelyezkednie.	
	Adott profil alakűrése		A koordináta-méretektől megadott profil valóságos pontjai és a névleges profil között várható legnagyobb távolság tűrése.	
	Adott felület alakűrése		A koordináta-méretektől megadott felület valóságos pontjai és a névleges felület között várható legnagyobb távolság tűrése.	

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

Helyzetűrések MSZ 14001-1:1989

Rajzjel	Megnevezés	Példa	Meghatározás	Értelmezés
	Párhuzamosságtűrés		Két síkpár, két el vagy két középvonali párhuzamosságának megengedhető eltérése.	
	Mérőlegességtűrés		Sík felületek, élek, középvonalak vagy középvonal és felület egymáshoz viszonyított merőlegességének eltérése.	
	Hajlíkszögűtűrés		A tűrésezett síkban két, egymástól a tűrt távolságra lévő, egymással párhuzamos és a bázissíkhoz adott szög alatt hajló sík között kell elhelyezkednie.	

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

	Egytengelyűségűtűrés		Az érintéssel közös középvonali felületnek lényeges közép vonalainak tűrésezett távolsága.	
	Szimmetriatűrés		Középvonal vagy középsík legnagyobb eltéréseinek tűrése.	
	Pozíciótűrés		Pont, tengelyvonal vagy sík felület helyzetének megengedett szóródása.	
	Tengelymetsződéstűrés		A tűrésezett tengelyeknek két párhuzamos, egymástól az adott távolságra lévő sík között kell lenni.	

AGI Gépgyártástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

Rajztípus	Megnevezés	Példa	Meghatározás	Értelmezés
	A radiális ütési tőrés		A forgásfelület tőrészett való- ságság profíja pontjainak a bá- zistengelyre merőleges bármely síkjában két, egymástól a adott távolságra lévő a bázistengelyre középpontos kör között kell elhelyezkednie.	
	Homlokfűtési tőrés		A homlokfelület való- ságság profíja pontjainak a homlokfelületnek bármilyen átmérőjű és a bázis- tengelyre merőleges bármely síkjában való metszetében a henger palástfelületén egymástól a adott távolságra lévő két kör között kell elhelyezkednie.	
	Adott irányú ütési tőrés		Az ütési irány lehet az adott.	

AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

7

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alak és helyzetűrések

	A teljes radiális ütési tőrés		A radiális ütési és az alkotók egyenességét egyezre vesszük figyelembe. Pl.: a való- ságság hengerfelületének két egymástól a tőrésnek megfelelő távolságra lévő és a bázis- tengelyre merőleges henger- felületek között kell lennie.	
	A teljes homlok- ütési tőrés		A homlokfűtési és a homlokfelület alakosságát egyezre vesz figyelembe.	

AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

8

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Illesztési rendszerek

Alapfűtési rendszer

Alapcsaprendszer

Alaptűrések, μm

Néveles méret, mm	01	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
3 feletti	3-ig	0,3	0,5	0,8	1,2	2	3	4	6	10	14	25	40	60	100	140	250	400	600	1000	1400
6 feletti	6-ig	0,4	0,6	1	1,5	2,5	4	6	10	18	30	48	75	120	180	300	480	750	1200	1800	
10 feletti	10-ig	0,5	0,8	1,2	2	3	5	8	12	22	36	58	90	150	220	360	580	900	1500	2200	
18 feletti	18-ig	0,6	1	1,5	2,5	4	7	11	18	27	43	70	110	180	270	430	700	1100	1800	2700	
30 feletti	30-ig	0,8	1	1,5	2,5	4	7	11	18	27	43	70	110	180	270	430	700	1100	1800	2700	
50 feletti	50-ig	0,8	1,2	2	3	5	8	13	19	30	48	75	120	180	300	480	750	1200	1800	2700	
80 feletti	80-ig	1	1,5	2,5	4	7	11	18	27	43	70	110	180	270	430	700	1100	1800	2700		
120 feletti	120-ig	1,2	2	3,5	5	8	12	18	27	43	70	110	180	270	430	700	1100	1800	2700		
180 feletti	180-ig	2	3	4,5	7	10	14	20	29	46	72	115	185	290	460	720	1150	1850	2900	4600	
250 feletti	250-ig	2,5	4	6	8	12	16	23	32	52	81	130	210	320	500	760	1150	1750	2650	4000	
315 feletti	315-ig	3	5	7	9	13	18	25	36	57	89	140	230	360	540	810	1200	1800	2700	4000	
400 feletti	400-ig	4	6	8	10	15	20	27	40	63	97	155	250	400	630	970	1550	2500	4000	6300	

AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

9

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Alakeltérések

Alakeltérések

DIN 4760 (MSZ ISO 1302)

Alakeltérés (profiljele, torzítva ábrázolva)	Példa az eltérés jellegére	Példák az előforduló okokra
1. az alak mátróhibái		Szilárdság hiba Korláthiba
2. hullámosság		Hullámok
3.		Barázdák
4.		Homlok- Példák Görböség
5. egyszerű eszközökkel nem ábrázolható		Szövet- szerkezet
6. egyszerű eszközökkel nem ábrázolható		Az anyag Rész- szerkezete

AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

10

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Az érdesség meghatározásához használt vonalak

Az alapvonal az a vonal, amelyre a profil egy bizonyos paraméterét (pl. az érdességmértékét) vonatkoztatjuk.

Az alapvonal az a szakasza, amelyen belül a jellegzetes felületi eltéréseket meg kívánjuk határozni.

Több alapvonal esetén használunk indexeket.

Az alapvonalakat a profil irányában mérjük, azaz abban a síkban, amelyben a geometriai felületnek el kell helyezkednie.

Alapvonalak:
 $l_1 = l_2 = l_3 = l_4 = l_5$

AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

11

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Műszaki felületek

Az L_{100} tetővonal az alaphosszon belül az az alapvonalal párhuzamos egyenes, amely a tényleges profilcsúszmány leg-
magasabb pontján (abszolút maximumán) átmegy.

Az L_{100} talpvonal az alaphosszon belül az az alapvonalal párhuzamos egyenes, amely a tényleges profilcsúszmány leg-
mélyebb pontján (abszolút minimumán) átmegy.

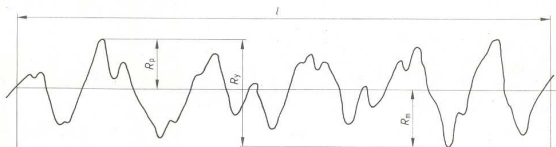
AGI Gépágyártástechnológiai Szakcsoport

12

R_v – Érdesség mélység

 R_y érdeességmélység (profilmagasság)

Maximális érdességmélység $R_t = R_p + R_m$: az R_t maximális profilmagasság a legnagyobb profilhegy magasságának és a legnagyobb profilvölgy mélységének az összege. Az R_t közelítőleg a régebben használt R_i érdességmélységnek felel meg.

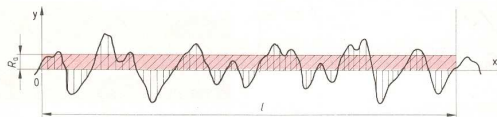

R_a – átlagos érdelesség

R_a átlagos érdekesség

Az R_n átlagos érdesség a tényleges profil és a középvonal közti y távolságok abszolút értékeinek számtani középárnyosa. Annak a téglalapnak a magasságával egyenértékű, melynek hossza az l alaphosszal egyenlő és melynek területe ugyanakkora, mint a tényleges profil és a középvonal közti területek összege.

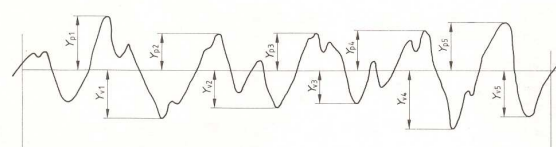
Az R_z -értéket a gyakorlatban több alaphosszból összetevődő kiértékelési hossz mentén határozzuk meg. Az R_z -értékeket számszerűen μm -ben vagy érdességi jelzőszámmal (N -értékek) lehet kifejezni. (Az ISO határozata: az N -értékekkel szemben a μm -értékeket részesítjük előnyben.)

R_Z – egyenletlenség magasság

 R_z egyenetlenségmagasság

a) $R_{z,ISO}$, a 10-pontos módszerrel meghatározott egyenletlenségmagasság az alaphosszon belül lévő öt profilvölgy és öt legmagasabb profilhegy számtani középértéke.

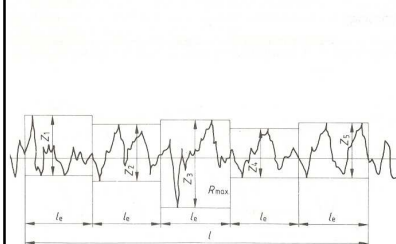

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Bizt

R_z – egyenetlenség magasság

b) Az 5 alaphosszon alapuló R_i egyenletlenségmagasság öt Z-érték számtani középértéke. Ehhez a kiértékelési hosszát öt, egyenlő hosszúságú i , alaphosszra osztjuk fel, és minden ilyen részalaphossz mentén meghatározzuk a maximális profilmagasságot (maximális érdességet), melyet $Z(i=1..5)$ jelöléssel látunk el.

$$R_z = \frac{Z_1 + Z_2 + Z_3 + Z_4 + Z_5}{5}$$

Felületi érdesség – gyártási eljárások

[illegible]

Felületi érdekesség – gyártási eljárások

[illegible]

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Felületi érdesség – gyártási eljárások

Palástmarás   Homlokmarás   Csiszolás

Gyalulás   Síkköszörülés   Körköszörülés

$R_a = 1,6 \mu m$

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Ráhagyások meghatározása

A teljes ráhagyás:
 $R = R_k + R_s + R_n$

Az előgyártmány alaplmerete:
 $A_e = FH + R_k + R_s + R_n$

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

A megmunkált felület hibái

- mérethiba r_m
- alakhiba r_a
- mikogeometriai hiba (felületi érdesség) r_f
- a felületi réteg hibája r_r

A művelet hibái

- helyzetmeghatározási hiba r_b
- készülék befogási hiba r_k

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

A maximális hiba

$R_{max} = r_m + r_a + r_f + r_r + r_b + r_k$

Állandó hibák   Véletlen hibák

Műveleti ráhagyás: $R = r_f + r_r + k \cdot \sqrt{r_m^2 + r_a^2 + r_b^2 + r_k^2}$
 $k=1-2$

Teljes ráhagyás: $R_t = \sum_{i=1}^n R_i$

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Ráhagyások meghatározása kézikönyvek segítségével

Külső felületek simító esztergálásakor az átmérőre alkalmazandó ráhagyási értékek (mm)

Külső felület átmérője	A munkadarab hossza			Tűrés átmérőre
	500-ig	500...1000	1000 felett	
6...18	0,0	1,2	1,5	-0,4
18...50	1,5	1,5	2,0	-0,6
50...120	1,5	1,5	2,0	-0,8
120...260	2,0	2,0	3,0	-1,0
260...500	3,0	3,0	3,0	-1,2

Pl.: Rábel György: Gépipari technológusok zsebkönyve, Műszaki könyvkiadó, Bp. 1977.

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

Ráhagyások empirikus számítása

A ráhagyások ajánlott értékei oldalanként értendők, azaz egy oldalról végzett forgácsolásnál egyszeres, két oldalról végzett megmunkálásnál kétszeres értékkel kell számolni.

R_k – köszörülési ráhagyás IT11
 R_s – simítási ráhagyás IT14
 R_n – nagyolási ráhagyás IT16

A fenti ráhagyások akkor elegendők, ha a megelőző megmunkálás pontossága (tűrése) az alábbi:

T_s – simítási tűrés IT9
 T_n – nagyolási tűrés IT12

$S = A_s^0 \cdot T_s, N = A_n^0 \cdot T_n, E = A_e^0 \cdot T_e$

A nagyolási ráhagyásnál megadott érték akkor használható, ha az előzetes megmunkálás hengerlés volt.

AGI Gépáértástechnológiai Szakcsoport

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar																		
Alaptűrések, μm																		
Névleges méret, mm	01	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3-ig	0,3	0,5	0,8	1,2	2	3	4	6	10	14	25	40	60	100	140	250	400	600
3 felett 6-ig	0,4	0,6	1	1,5	2,5	4	5	8	12	18	30	48	75	120	180	300	480	750
6 felett 10-ig	0,4	0,6	1	1,5	2,5	4	6	9	15	22	36	58	90	150	220	360	580	900
10 felett 18-ig	0,5	0,8	1,2	2	3	5	8	11	18	27	43	70	110	180	270	430	700	1100
18 felett 30-ig	0,6	1	1,5	2,5	4	6	9	13	21	33	52	84	130	210	330	520	840	1300
30 felett 50-ig	0,6	1	1,5	2,5	4	7	11	16	25	39	62	100	160	250	390	620	1000	1600
50 felett 80-ig	0,8	1,2	2	3	5	8	13	19	30	46	74	120	190	300	460	740	1200	1900
80 felett 120-ig	1	1,5	2,5	4	6	10	15	22	35	54	87	140	220	350	540	870	1400	2200
120 felett 180-ig	1,2	2	3,5	5	8	12	18	25	40	63	100	160	250	400	630	1000	1600	2500
180 felett 250-ig	2	3	4,5	7	10	14	20	29	46	72	115	185	290	460	720	1150	1850	2900
250 felett 315-ig	2,5	4	6	8	12	16	23	32	52	81	130	210	320	520	810	1300	2100	3200
315 felett 400-ig	3	5	7	9	13	18	25	36	57	89	140	230	360	570	890	1400	2300	3600
400 felett 500-ig	4	6	8	10	15	20	27	40	63	97	155	250	400	630	970	1550	2500	4000

Az IT14...IT18 1 mm alatt nem érvényes.

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar		
A számított műveletközi métereket és tűréseket kerekíteni kell az alábbiak szerint:		
	Méret	Tűrés
Előgyártás	1	0,5
Nagyolás	0,5	0,05
Simitás	0,1	0,02
Köszörülés	Kész méret	Kész méret tűrése

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar	
Példa Méret: $\varnothing 60 \text{ k5} \rightarrow \varnothing 60^{+0,015/}_{+0,002}$	
1. Felső határméret:	$FH=60,015$
2. Köszörülési ráhagyás:	$R_k=2 \times IT11=2 \times 0,190=0,380$
3. Simitási alpméret:	$A_s=FH+R_k=60,395$
kerekítve (tizedre):	$A_{s\text{ker}}=60,4$
4. A simítás tűrése:	$T_s=IT9=0,074$
kerekítve (2 századra)	$T_{s\text{ker}}=0,08$
5. Simitási méret:	$S=A_{s\text{ker}}^{0/T_{s\text{ker}}}=60,4^{0/0,08}$
6. Simitási ráhagyás:	$R_s=2 \times IT14=2 \times 0,740=1,480$
7. Nagyolási alpméret:	$A_n=A_{s\text{ker}}+R_s=61,880$
kerekítve (0,5-re):	$A_{n\text{ker}}=62$
8. A nagyolás tűrése:	$T_n=IT12=0,300$
kerekítve (5 századra)	$T_{n\text{ker}}=0,30$
9. Nagyolási méret:	$N=A_{n\text{ker}}^{0/T_{n\text{ker}}}=62^{0/0,3}$
10. Nagyolási ráhagyás	$R_n=2 \times IT16=2 \times 1,9=3,800$
11. Előgyártmány alpmérete	$A_e=A_{n\text{ker}}+R_n=65,80$
kerekítve (mm-re)	$A_{e\text{ker}}=66$

Budapesti Műszaki Főiskola, Bánki Donát Gépész- és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar				
Műveletközi méretek és ráhagyások táblázatos megadása (mintapélda)				
Méret	M35x1,5	$\varnothing 60 \text{ k5}$	$\varnothing 75 \pm 0,2^*$	...
FH	X	60,015	X	
R_k	X	0,380	X	
$A_s=FH+A_k$	X	60,395	X	
$A_{s\text{ker}}$	X	60,4	X	
T_s	X	0,074	X	
$T_{s\text{ker}}$	X	0,08	X	
$S=A_{s\text{ker}}^{0/T_{s\text{ker}}}$	35 ^{-0,032/-0,268}	60,4 ^{0/0,08}	75 $\pm 0,2$	
R_s	1,24	1,48	1,48	
$A_n=A_{s\text{ker}}+R_s$	36,208	61,88	76,68	
$A_{n\text{ker}}$	36	62,00	77,00	
T_n	0,250	0,300	0,300	
$T_{n\text{ker}}$	0,25	0,3	0,3	
$N=A_{n\text{ker}}^{0/T_{n\text{ker}}}$	36 ^{0/0,25}	62 ^{0/0,3}	77 ^{0/0,3}	
R_n	X	X	1,900	
$A_e=A_{n\text{ker}}+R_n$	X	X	78,9	
$A_{e\text{ker}}$	X	X	79	
* feltételezve, hogy ez a tengely maximális mérete				